

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jiřího Pally v právní věci žalobkyně: **I. Č.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o kasační stížnosti žalované proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 4. 2. 2010, č. j. 36 Ca 36/2009 – 20,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Rozhodnutím žalované ze dne 9. 7. 2009, č. j. X, byla žalobkyni podle § 5 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945 (dále jen „zákon č. 261/2001 Sb."), ve spojení s § 101 písm. b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni vydání napadeného rozhodnutí (dále jen „správní řád"), přiznána jednorázová peněžní částka ve výši 60 000 Kč za dobu jí tvrzeného ukrývání se z rasových důvodů od 3. 5. 1944 do 23. 1. 1945. Výrokem II. žalovaná rozhodla, že ve vztahu ke zbývajícímu období žalobkyní tvrzeného ukrývání následujícímu po dni 23. 1. 1945 (tj. do května 1945) zůstává v účinnosti původní rozhodnutí žalované ze dne 23. 12. 2005, č. j. X (tj. v této části byla žádost zamítnuta).

V odůvodnění žalovaná vyšla z ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb., podle něhož *se za účastníky národního boje za osvobození podle tohoto zákona považují též občané České republiky, kteří v době od 15. března 1939 do 8. května 1945 byli z rasových nebo náboženských důvodů soustředěni do vojenských pracovních táborů na území Československa v jeho hranicích z 29. září 1938 nebo se z týchž důvodů na tomto území ukrývali po dobu celkem nejméně tří měsíců a pokud za tuto dobu již neobdrželi jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce.* Rekapitulovala, že dne 15. 11. 2002 žalobkyně uplatnila žádost o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle citovaného ustanovení, přičemž požadovala zhodnotit období svého ukrývání od narození (tj. 27. 2. 1939) do konce války. Rozhodnutím žalované ze dne 23. 12. 2005, č. j. X byla žádost žalobkyně zamítnuta pro nesplnění zákonných podmínek. Žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 23. 12. 2005 byla zamítnuta rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 20. 2. 2007, č. j. 32 Cad 1/2006 – 21. Na základě žádosti žalobkyně o přehodnocení rozhodnutí a vydání nového rozhodnutí ze dne 21. 10. 2008, v níž žalobkyně uvedla, že se ukrývala nejen před německými gardisty, ale i před obyvateli Nálepkova, kteří sympatizovali s nacistickou politikou, bylo s ohledem na stávající judikaturu Nejvyššího správního soudu ve smyslu ustanovení § 101 písm. b) správního řádu vydáno nové, nyní napadené rozhodnutí. Při jeho vydání žalovaná vycházela mimo jiné z podkladů poskytnutých jí Ministerstvem obrany, u něhož žalobkyně uplatnila žádost o vydání osvědčení o účasti na národním boji za osvobození podle § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb., o příslušnících československé armády v zahraničí a o některých jiných účastnících národního boje za osvobození, ve znění zákona č. 101/1964 Sb. (dále jen „zákon č. 255/1946 Sb.“). V tomto řízení žalobkyně opakovaně uváděla období ukrývání se od 3. 5. 1944 do května 1945, popř. že se ukrývala poté, kdy do jejich osady přišli Němci a vypálili ji.

Žalovaná dospěla k závěru, že ukrývání žalobkyně z rasových důvodů lze pro účely poskytnutí jednorázové peněžní částky považovat za prokázané pouze v období od 3. 5. 1944 do 23. 1. 1945, kdy byly obec Nálepkovo a její okolí osvobozeny. Nebylo však možno hodnotit období ukrývání předcházející dni 3. 5. 1944 a následující po dni 23. 1. 1945, kdy již byla žalobkyní tvrzená oblast jejího ukrývání osvobozeným územím a ukrývání se tam tedy nebylo opodstatněné.

Rozhodnutí žalované napadla žalobkyně žalobou ze dne 27. 8. 2009, ve které žádala o přezkoumání věci se zohledněním skutečné doby ukrývání se v době od 3. 5. 1944 do 8. 5. 1945, tedy po dobu delší než jeden rok, za kterou jí náleželo odškodnění ve výši 120 000 Kč. Trvala na době ukrývání se až do 3. 5. 1945 a uvedla, že si velmi dobře pamatuje, že se společně se svými sourozenci J. H. a B. H., kteří jsou také žadateli o odškodnění, ukrývali až do této doby, jelikož byli ve svém úkrytu v lese naprosto izolovaní a neměli možnost komunikace s obyvateli vesnice. Vedle nacistů, kteří je pronásledovali kvůli jejich rase a oni byli v přímém ohrožení života, je ohrožovali také samotní obyvatelé vesnice a gardisti. Že jim již nehrozí nebezpečí, uvěřili až v době, kdy se dozvěděli, že druhá světová válka skončila.

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 4. 2. 2010, č. j. 36 Ca 36/2009 – 20, napadené rozhodnutí žalované zrušil pro vady řízení a věc vrátil žalované k dalšímu řízení. Současně nepřiznal žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení. V odůvodnění poukázal

na to, že dobu ukrývání se po 23. 1. 1945 žalovaná neuznala, protože po osvobození obce Nálepkovo považovala další ukrývání se za neopodstatněné. K uvedenému závěru ovšem dospěla pouze na základě faktu o osvobození obce, nezabývala se však dosud tím, zda i po tomto období nebyl u občanů romského původu důvod nadále se ukrývat před samotnými obyvateli Nálepkova či gardisty, jak tvrdí žalobkyně. V tomto směru žalovaná neučinila ve svém řízení žádné dokazování a její tvrzení o nedůvodnosti dalšího ukrývání se po osvobození obce není tudíž důkazně doloženo. S ohledem na situaci žalobkyně v uvedené době (nízký věk 5 let) a na situaci v místě jejího ukrývání soud konstatoval, že bude třeba provést dokazování v takovém rozsahu, aby byly odstraněny pochybnosti mezi rozdílnými tvrzeními žalobkyně a svědků a historickými fakty a situací v místě ukrývání v období po 24. 1. 1945.

Rozsudek Krajského soudu v Brně napadla žalovaná (dále též „stěžovatelka“) kasační stížností ze dne 18. 3. 2010, podanou z důvodu podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“). Navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Brně v plném rozsahu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Nezákonnost napadeného rozsudku spatřovala zejména v tom, že krajským soudem byla nesprávně posouzena právní otázka týkající se jak podmínek vzniku nároku na jednorázovou peněžní částku podle § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. a způsobu jejich prokazování, tak i otázka možnosti konfrontace tvrzení žalobkyně a jí navržených svědků a historických údajů. Poukázala na rozhodnutí Ministerstva obrany ze dne 28. 6. 2004, č. j. 335278/02/2004-7542, že se osvědčení o účasti žalobkyně na národním boji za osvobození ve smyslu § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. nevydává, rozhodnutí ministra obrany ze dne 14. 10. 2004, č. j. 335 278/02-R/2004-7542, kterým byl zamítnut rozklad proti tomuto rozhodnutí a toto rozhodnutí bylo potvrzeno, jakož i rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2008, č. j. 4 Ads 51/2007 – 57, rozsudek ze dne 28. 2. 2008, č. j. 4 Ads 46/2007 – 69, a rozsudek ze dne 6. 3. 2008, č. j. 3 Ads 122/2007 – 53.

Stěžovatelka argumentovala, že jí žalobkyně neposkytla žádné bližší tvrzení týkající se okolností či důvodů jejího ukrývání, ohledně období ukrývání toliko uvedla, že si jej přesně nepamatuje, a tudíž odkazuje na tvrzení svého bratra. Stěžovatelka se proto obrátila na Ministerstvo vnitra, z jehož strany jí byla předložena řada dokladů a prohlášení, z nichž vyplývala doba ukrývání se teprve poté, kdy do jejich osady přišli Němci a vypálili ji, po dobu jejich přítomnosti. Mimo to stěžovatelka konstatovala, že období již od 3. 5. 1944 bylo žalobkyni započteno mylně, tímto obdobím se stěžovatelka blíže nezabývala, jelikož započtení tohoto období nemělo na výši přiznávané jednorázové peněžní částky žádný vliv (stále se jednalo o období kratší než 1 rok). Správně mělo být zhodnocena pouze doba od 29. 8. 1944. Poukázala v této souvislosti na paralelní řízení o přiznání jednorázové peněžní částky bratru žalobkyně, panu J. H., který se ukrýval společně se žalobkyní a v řízení uváděl a svědeckými výpověďmi dokládal období ukrývání od září 1944 do ledna 1945. Zdůraznila, že účelem § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. je odškodnění bezpráví a perzekuce způsobené určité skupině obyvatel (osobám romského etnika a židovského původu) v období druhé světové války ze strany nacistické moci, a nikoli odškodnění jakéhokoliv útlaku či represálií vykonávaných mezi sebou občany určité obce navzájem či obecně nikoliv jako rasově motivovaná represe mocenského aparátu, ale jako projev nevraživosti či agrese vyvolané válečnými událostmi. V té souvislosti upozornila na definici

„cikána“ ve vyhlášce slovenského Ministerstva vnitra č. 127 ze dne 18. 6. 1940. Poukázala na to, že řízení je ovládáno dispoziční zásadou, a je tudíž právě a pouze na žadateli, aby obsah i rozsah daného řízení vymezil, přičemž je třeba zkoumat, zda jeho tvrzení je nebo není v souladu s historickými fakty.

Ve vyjádření žalobkyně ke kasační stížnosti ze dne 26. 4. 2010 žalobkyně označila kasační stížnost za neopodstatněnou a navrhla, aby byla Nejvyšším správním soudem zamítnuta. Uvedla, že řízení u Ministerstva obrany pro účely vydání osvědčení podle § 8 odst. 2 zákona č. 255/1946 Sb. nesouvisí s řízením u stěžovatelky, jelikož se jedná o rozdílná řízení a nároky. Nicméně i v řízení u Ministerstva obrany uváděla jako datum ukončení ukrývání se období konce války. Odkázala v této souvislosti na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2008, č. j. 4 Ads 51/2007 – 57, jakož i rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 26. 1. 2007, č. j. 57 Ca 127/2006 – 29, proti němuž směřující kasační stížnost byla uvedeným rozsudkem zamítnuta. Důrazně se ohradila proti názoru stěžovatelky o účelu odškodnění podle § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb., které označila za rozporné s účelem a smyslem jak zákona č. 261/2001 Sb., tak i zásadami demokratického právního státu; jedná se podle ní o zlehčování romského holocaustu.

Ve vyjádření stěžovatelky k vyjádření žalobkyně ke kasační stížnosti ze dne 28. 5. 2010 stěžovatelka vysvětlila, že v původní žádosti o poskytnutí jednorázové peněžní částky ze dne 15. 11. 2002 sice žalobkyně tvrdila dobu ukrývání od 27. 2. 1939 (od narození), avšak vzhledem k tomu, že v řízení opakovaně uvedla (např. dne 28. 11. 2005 při osobním jednání v sídle Městské správy sociálního zabezpečení Brno), že se skrývala se svým bratrem a odkázala na jeho tvrzení, vztáhla stěžovatelka tvrzení uváděná bratrem žalobkyně na oba sourozence.

Z obsahu kasační stížnosti se podává, že ji stěžovatelka podala z důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené *nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.* Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je aplikován nesprávný právní názor, popř. je sice aplikován správný právní názor, ale tento je nesprávně vyložen.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatelku v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. jedná zaměstnanec, který má vysokoškolské právnické vzdělání vyžadované pro výkon advokacie. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů.

Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že **kasační stížnost není důvodná**.

Podle ustanovení § 1 odst. 3 zákona č. 261/2001 Sb. *se za účastníky národního boje za osvobození podle tohoto zákona považují též občané České republiky, kteří v době od 15.*

března 1939 do 8. května 1945 byli z rasových nebo náboženských důvodů soustředěni do vojenských pracovních táborů na území Československa v jeho hranicích z 29. září 1938 nebo se z týchž důvodů na tomto území ukrývali po dobu celkem nejméně tří měsíců a pokud za tuto dobu již neobdrželi jednorázovou peněžní částku podle zákona č. 217/1994 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky některým obětem nacistické perzekuce.

Podle § 3 odst. 2 téhož zákona *je nárok nutné uplatnit písemnou žádostí u orgánu příslušného k vydání rozhodnutí nejpozději do 31. prosince 2002, jinak nárok zaniká.*

Podle § 5 odst. 1 zákona č. 261/2001 Sb. *výše jednorázové peněžní částky pro účastníka národního boje za osvobození za účast v národním boji za osvobození trvající alespoň 1 rok činí 120 000 Kč. Za každý další měsíc účasti v národním boji za osvobození se výše jednorázové peněžní částky zvyšuje o 1 000 Kč.*

Podle § 5 odst. 3 téhož zákona *výše jednorázové peněžní částky pro účastníka národního boje za osvobození za účast v národním boji za osvobození kratším než 1 rok, trvajícím však alespoň tři měsíce nebo alespoň dva měsíce v případě služby v partyzánské jednotce jako československý partyzán podle zvláštního zákona (zákon č. 34/1946 Sb., jímž se vymezuje pojem československého partyzána) činí 60 000 Kč.*

Stěžovatelka napadala nezákonnost rozsudku krajského soudu, kterou spatřovala zejména v nesprávném posouzení právní otázky podmínek vzniku nároku na jednorázovou peněžní částku a způsobu jejich prokazování, mimo jiné možné konfrontace tvrzení žalobkyně a jí navržených svědků s historickými údaji. Namítala, že v řízení vycházela zejména z tvrzení bratra žalobkyně a skutečností vzešlých z řízení u Ministerstva obrany, jakož i známých historických faktů, přičemž nebylo třeba provádět další dokazování.

Nejvyšší správní soud neshledal tuto námitku důvodnou. Právě naopak se zcela ztotožnil se závěry Krajského soudu v Brně, který konstatoval, že dobu ukrývání po 23. 1. 1945 žalovaná neuznala toliko na základě obecného faktu, že tohoto dne došlo k osvobození obce Nálepkovo a jejího okolí, přičemž se nijak nezabývala tím, zda i po tomto období nebyl u občanů romského původu (*in concreto* žalobkyně) důvod nadále se ukrývat před samotnými obyvateli Nálepkova či gardisty, jak žalobkyně tvrdí. Zdejší soud je nucen společně s krajským soudem konstatovat, že v tomto směru žalovaná neučinila žádné dokazování a její tvrzení o nedůvodnosti dalšího ukrývání se po osvobození obce proto není nijak důkazně doloženo. Současně zdejší soud ztotožniv se s argumentací žalobkyně zdůrazňuje, že z § 1 odst. 3 ani jiného ustanovení zákona č. 261/2001 Sb. nevyplývá omezení nároku na jednorázovou peněžní částku výhradně na ukrývání se z důvodů stojících na straně nacistické moci, resp. státního aparátu. Zákon č. 261/2001 Sb. nepracuje toliko s pronásledováním ze strany okupujících (německých) vojsk, a nárok na jednorázovou peněžní částku za toto období proto nelze paušálně negovat s odkazem na osvobození spišské obce Nálepkovo a jejího okolí dne 23. 1. 1945. Takový závěr by byl v příkrém rozporu s tenorem rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2008, č. j. 4 Ads 46/2007 – 69, publikován pod č. 1585/2008 Sb. NSS, a navazující judikaturou zdejšího soudu.

Za zcela irelevantní je pak třeba označit odvozování naplnění zákonných kritérií od definice „cikána“ ve vyhlášce slovenského Ministerstva vnitra č. 127 ze dne 18. 6. 1940, jak stěžovatelka naznačuje. Odkazuje přitom na posledně uvedený rozsudek zdejšího soudu a z tohoto rovněž cituje, mimo jiné závěr, že *prakticky pak záleželo na jednotlivých obecních úřadech, kdo bude označen za „cikána“ a kdo bude považován za plnoprávného občana*. Zdejší soud považuje tyto úvahy stěžovatelky za neúnosné. Citovaná pasáž byla stěžovatelkou vytržena z kontextu a interpretována zcela účelově. V rozsudku je s ní totiž pracováno výhradně v kontextu analýzy dobových podmínek diskriminace romského etnika na Slovensku v průběhu druhé světové války, uvedený závěr nelze v žádném případě jakýmkoli způsobem přenášet či vztahovat k naplnění předpokladů přiznání jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb.

V dalším řízení bude nutné, aby stěžovatelka provedla řádné dokazování ohledně ukrývání se žalobkyně v období od 24. 1. 1945 do 8. 5. 1945, jakož i v období od 3. 5. 1944 do 29. 8. 1944, když její tvrzení, že zhodnocení doby ukrývání se za toto období bylo provedeno mylně, toliko přispívá k závěru o vadách řízení stěžovatelkou vedeného. Právě uvedené ovšem nic nemění na povinnosti stěžovatelky vyrovnat se v dalším řízení s rozpory v tvrzeních žalobkyně či výpovědích svědků učiněných v průběhu řízení. Řádné dokazování je v tomto případě o to důležitější, že ve spise je založeno oznámení starosty obce Nálepkovo ze dne 26. 4. 2004, sp. zn. 548/2004, potvrzující, že se na tamním obecním úřadě nenacházejí žádné písemnosti ohledně pronásledování Romů v době druhé světové války.

Jakkoli lze stěžovatelce dát za pravdu, že řízení o přiznání jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb. je ovládáno dispoziční zásadou, a je tudíž právě a pouze na žadateli, aby vymezil obsah i rozsah daného řízení, přičemž je třeba zkoumat, zda jeho tvrzení je nebo není v souladu s historickými fakty, bude nutné, aby stěžovatelka v dalším řízení a zejména dalším dokazování plně respektovala závěry klíčového rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2008, č. j. 4 Ads 46/2007 – 69, publikován pod č. 1585/2008 Sb. NSS (dostupný z: <www.nssoud.cz>), v němž zdejší soud na základě historických pramenů provedl bližší rozbor životních podmínek Romů na Slovensku v období druhé světové války a na jeho základě judikoval, že *pronásledování Romů z rasových důvodů na Slovensku započalo již 23. 6. 1939 a trvalo nejméně do 8. 4. 1945. Z tohoto pohledu pak vypuknutí Slovenského národního povstání a situace nastalá po něm není pro posouzení nutnosti ukrývání romského obyvatelstva nikterak významná. Tvrdí-li tedy stěžovatel, že se ukrýval v letech 1944 až 1945 z rasových důvodů, není důvod mu neuvěřit a je třeba z jeho tvrzení při posuzování podmínek nároku vycházet. Pokud jde o prokázání pojmu „ukrývání se“, je otázka, jakými důkazy by mělo být ukrývání se prokazováno, a to zvláště u osob romského původu. Nežijí-li již osoby, s nimiž se Romové ukrývali, pak je obtížné, ne-li nemožné, toto ukrývání prokazovat, a je rovněž třeba v této důkazní nouzi vycházet z tvrzení žadatelů, neboť tato tvrzení (pokud jsou v souladu s historickými možnostmi a skutečnostmi) nelze vyvrátit a nelze vyloučit, že situace v nich tvrzená nastala. (...) Obecně lze říci, že z hlediska historických souvislostí by nebylo lze vyvrátit tvrzení o ukrývání se Romů na Slovensku po celé období, tedy po období od roku 1939 do roku 1945. Žalovaná stěžovateli vytýká, že dobu ukrývání se měnil. V tomto směru jí sice lze přisvědčit, avšak pak bude muset vycházet z té doby, kterou stěžovatel upřesňuje v žalobě a která je obsažena i ve všech jeho dalších podáních. (...) Je-li tedy pronásledování Romů z rasových důvodů na Slovensku v letech 1939 až*

1945 historicky známou skutečností, pak k prokázání vzniku nároku podle § 1 odst. 3 zák. č. 261/2001 Sb. postačuje, tvrdí-li taková osoba, že se na území v této době ukrývala a toto tvrzení dokládá listinnými důkazy o svědectvím osob tuto skutečnost potvrzujícími. Za prokázanou se považuje při nejmenším ta doba ukrývání, o níž nevznikají žádné pochybnosti ani při rozdílných údajích plynoucích z jednotlivých podkladů pro rozhodnutí. Právní názor zaujatý v tomto rozsudku, publikovaném ve sbírce rozhodnutí zdejšího soudu, byl následně převzat například do rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2008, č. j. 4 Ads 51/2007 – 57, a stal se součástí konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu, kterou je v rámci aplikace práva ze strany krajských soudů, jakož i správních orgánů třeba respektovat ve zvýšené míře, kdykoliv jsou krajské soudy či správní orgány *pro futuro* (do budoucna) povolány posuzovat tutéž či obdobnou situaci, resp. právní otázku.

Poukázat lze rovněž na základní zásady činnosti správních orgánů, mimo jiné § 2 odst. 3 správního řádu, podle něhož *správní orgán šetří práva nabytá v dobré víře, jakož i oprávněné zájmy osob, jichž se činnost správního orgánu v jednotlivém případě dotýká (dále jen „dotčené osoby"), a může zasahovat do těchto práv jen za podmínek stanovených zákonem a v nezbytném rozsahu,* jakož i § 3 téhož zákona, podle něhož *nevyplývá-li ze zákona něco jiného, postupuje správní orgán tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro soulad jeho úkonu s požadavky uvedenými v § 2.* V kontextu paralelního řízení o přiznání jednorázové peněžní částky bratrovi žalobkyně, panu J. H., vedeného u zdejšího soudu pod sp. zn. 4 Ads 68/2010, pak bude nutné důsledně dbát na ustanovení § 2 odst. 4 správního řádu *in fine*, které správnímu orgánu ukládá, *aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly.*

V neposlední řadě pak bude třeba, aby stěžovatelka plně respektovala obecné závěry judikatury Ústavního soudu, který například v nálezu ze dne 2. 6. 2005, sp. zn. I. ÚS 605/03, publikován pod č. N 114/37 SbNU 475 (dostupný z: <http://nalus.usoud.cz>), vyložil: *Jak již Ústavní soud několikrát vyslovil, účel a smysl právních předpisů není možné hledat pouze ve slovech a větách toho kterého předpisu, ve kterém jsou také vždy přítomny i principy uznávané demokratickými právními státy. Lze říci, že tyto zásady platí tím spíše v řízeních, ve kterých dochází k aplikaci zákonů, kterými se demokratický právní stát snaží reagovat na křivdy vzniklé za minulého nedemokratického režimu, jenž byl zákonem č. 198/1993 Sb., o protiprávnosti komunistického režimu a odporu proti němu, označen za zločinný, nelegitimní a zavrženíhodný.* Přiměřeně lze aplikovat rovněž vývody nálezu ze dne 27. 11. 2002, sp. zn. IV. ÚS 691/01, publikován pod č. N 148/28 SbNU 341, v němž Ústavní soud uvedl, že *smyslem zákona č. 87/1991 Sb., o mimosoudních rehabilitacích, je zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd, učiněných v rozhodném období (§ 1 odst. 1). Z tohoto pohledu není možno při aplikaci tohoto zákona postupovat příliš restriktivně a formalisticky, nýbrž naopak je nutno používat jej velmi citlivě, vždy s ohledem na okolnosti konkrétního případu a zejména s ohledem na citovaný smysl a účel tohoto zákona. Nelze proto v žádném případě připustit situaci, kdy zcela zjevně oprávněný nárok, vyplývající z tohoto zákona, je popřen pouze na základě formálního pochybení v označení povinného subjektu (...).*

Závěrem lze pro úplnost poukázat na závěry usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 4. 2009, č. j. 8 Afs 15/2007 – 75, publikován pod č. 1865/2009 Sb. NSS, týkající se situace, kdy Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítne a částečně nahradí či doplní odůvodnění rozhodnutí krajského soudu, přičemž *v takovém*

případě Nejvyšší správní soud také zčásti mění závazný právní názor vyslovený krajským soudem ve zrušujícím rozsudku. Ten je podle § 78 odst. 5 s. ř. s. určující pro další postup správního orgánu a jeho respektování pak soud posuzuje v případě další žaloby. Jak žalovaný, tak i krajský soud v dalším řízení musí vycházet z toho, že o žalobě bylo rozhodnuto rozsudkem, který je třeba pojímat v jednotě s rozhodnutím o kasační stížnosti. To znamená, že pro správní orgán je závazný právní názor krajského soudu korigovaný právním názorem Nejvyššího správního soudu.

Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud po přezkoumání rozsudku Krajského soudu v Brně, jakož i napadeného rozhodnutí stěžovatelky a veškeré spisové dokumentace k závěru, že nebyl naplněn tvrzený důvod podání kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. za použití ustanovení § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. Kasační stížnost proto není důvodná a Nejvyšší správní soud ji podle § 110 odst. 1 poslední věty s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud ve smyslu ustanovení § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. tak, že vzhledem k tomu, že stěžovatelka neměla ve věci úspěch a žalobci žádné důvodně vynaložené náklady nevznikly, žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 29. září 2010

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu